

Ur Claes Rålamb. Diarium under resa till Konstantinopel 1657-1658
Samfundet för utgivande av handskrifter 37:3 av Christian Callmer 1963

sid 90

Så wände han sig till den Försten i Wrån satt, och sade de Swänske måtte wara modigt folck och gode Såldater, se den der unge huru skarpt han talar, och begynte straxt gifwa bättre kiöp, och blifwa heel wänlig, lätt hämta af deras Cafe och Seerbet utj Påstlijns skåhlar, drack mig två gångor till. Men först lades fram för honom och mig på knäen hwar sitt brokåt Turkiskt Linneklåde utj staden af Servet. Där Cafe är en kockad drick af bönor, (29) som de dricka hett i stället af brännewijn, och der man icke småningom sopplar det in så bränner man sig der af illa, derföre han mig och warnade at iag skulle see på honom och dricka som han. Det är elljest illa smakande, lijka som det wore lag af steckte Erter.

Fotnot 29

Cafe nämnes här för första gången i svensk litteratur. Kaffe (turk. kahwe, arab. kahwa) infördes omkr. 1580 av venezianarna till Europa. M. d'Ohsson, Allgemeine Schilderung des Othomanischen Reichs. Aus d. Franz. fibers. von C. D. Beck. 2. Leipzig 1793 s. 225—231 C. van Arendonk i EIsi 2 s. 675—680. G. ElezoviE, Kafa i kafana na Balkanskom Poluostrovu [Kaffe och kaffehus på Balkanhalvön]. Prilozi za knjiievnost, jezyk i folklor [Beograd] 18 (1938) s. 617—637. — Jfr. C. Rålamb, Kort Beskrifning . . . Stockholm 1679 s. 24, 26, 42.

Ur Claes Rålamb. Kort beskrivning om det som vid den konstantinopolitanske resan är förelupit.

På svenskt pass. En antologi sammanställd av Christer Topelius, 1958

Avsnittet om kaffet lyder: ”Lät hämta kaffe, och lärde mig huru jag skulle dricka det förutan att bränna mig,”

Claes Rålamb. (Christer Topeoius)

CLAES BRORSSON RÅLAMB (1662—1698) hör till stormaktstidens märkligaste gestalter, högt begåvad och i besittning av en imponerande lärdom, som han förvärvat under vistelser vid olika in- och utländska universitet. Hans vidlyftiga juridiska skriftställarskap har förskaffat honom en rangplats bland 1600-talets lagkloke. — 1657 sändes Rålamb som envoyé till Turkiet och upplevde en spännande och farofylld resa — varunder han tidvis måste uppträda förklädd — innan han "satte foten utur Kristenheten in uti Turkiet". Efter hemkomsten tog Rålamb livligt del i den inrikespolitiska debatten och kritiserade skarpt De la Gardie och den högadliga förmyndarregeringen. Han mottog en rad höga ämbeten — som landshövding, riksråd, hovrätts-råd etc. — och blev 1673 överståthållare i Stockholm. Under Karl XI:s allt stramare envåldsregemente rönte han emellertid svåra motgångar och drabbades hårt av reduktionen.

D:\Memoarer\Rålamb\Rålamb_kaffe-doc